

[Infektioner i hjärna och nerver](#)

Hjärnhinneinflammation och hjärninflammation är två likartade sjukdomar som oftast orsakas av ett virus. Det är vanligt att bli bra igen utan behandling. Men inflammationer i hjärnan kan vara mycket allvarliga. Sök därför genast vård om du eller någon i din närhet har symtom på hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation.

I hålrummet mellan huvudets skallben och [hjärnan](#) finns de så kallade hjärnhinnorna. De blir inflammerade om du får hjärnhinneinflammation, som också kallas meningit.

Hjärninflammation gör att själva hjärnvävnaden blir inflammerad. Sjukdomen som också kallas encefalit kan även göra att hjärnhinnorna blir inflammerade.

Mellan hjärnan och skallbenet finns ett hålrum som innehåller hjärn-ryggmärgsvätska. Hålrummet med vätska omges av hjärnhinnor. Det är i detta område som en hjärnhinneinflammation uppstår.

Det här är några vanliga symtom:

- du får kraftigt ont i huvudet
- du blir illamående
- du får feber.

En del blir mycket stela i nacken. Nacken är då så stel att det kan vara svårt att röra hakan mot bröstet. En del kan också bli känsliga för ljud och ljus.

Huvudvärken brukar komma snabbt. Den kan också kännas annorlunda och kraftigare än hur det vanligtvis känns när du har ont i huvudet.

De vanligaste symtomen på hjärnhinneinflammation är samma oavsett om sjukdomen är orsakad av virus eller bakterier. Skillnaden är att hjärnhinneinflammation orsakad av bakterier brukar ge mycket kraftigare symtom. Du kan också få röda eller rödlila utslag om bakterier är orsaken.

Virus är den vanligaste orsaken till hjärnhinneinflammation. Oftast handlar det om ett virus som kallas enterovirus. Det är vanligt att du blir sjuk i två omgångar om du smittas av enterovirus.

I den första omgången kan du till exempel få följande symtom:

- du får ont i halsen
- du får ont i musklerna

- du blir illamående
- du får ont i magen och diarré.

En eller ett par veckor senare kommer den andra omgången då du får hjärnhinneinflammation. Då brukar febern och huvudvärken försvinna inom sju till tio dagar. Du kan ha svårt med koncentrationen i någon vecka efter det.

När bakterier är orsaken blir du ofta allvarligt sjuk snabbt och sedan ännu mer sjuk inom några dygn.

Barn som är yngre än tre månader får inte alltid hög feber vid hjärnhinneinflammation. Det gäller oavsett om sjukdomen orsakas av virus eller bakterier. Ett barn kan i stället ha gråblek hud och gny eller gnälla. Barnet kan även suga sämre när hen ammas eller matas.

Symtomen kan även vara mindre tydliga för personer över 70 år och alla som har nedsatt immunsystem.

Vid hjärninflammation är det vanligt med samma symtom som vid hjärnhinneinflammation. Du får feber och kraftigt ont i huvudet. Det är också vanligt att få störningar av hjärnans funktion som ger följande symtom:

- du blir förvirrad
- ditt tal påverkas
- du får kramper
- du får försämrad styrka och känsel.

Du kan även bli omtöcknad eller tappa medvetandet om du är mycket sjuk.

Sjukdomen kan komma som en komplikation efter andra virussjukdomar som [lufttröskatarr](#), [vattkoppor](#) eller [herpes](#).

Kontakta genast en [vårdcentral](#) eller [jouröppen mottagning](#) om du tror att du eller någon i din närhet har en hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Ring genast 112 om något av det här stämmer:

- du eller någon i din närhet får krampanfall
- du eller någon i din närhet blir medvetslös eller är förvirrad.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Läkaren gör en [kroppundersökning](#) och lyssnar bland annat på hjärtat, känner om nacken är stel och tittar efter blödningar i huden.

Läkaren kan också försöka böja upp ditt huvud mot bröstet när du ligger på rygg. Då kan du känna att det tar emot och gör ont. Det är vanligt att du inte kan sätta hakan mot bröstet om du sitter med raka ben i sängen.

Vanligtvis får du också lämna [blodprover](#).

För att ta reda på om du har hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation får du lämna ett [ryggvätskeprov](#), som också kallas lumbalpunktion. Vätskan som finns i ryggmärgens och hjärnans hålrum analyseras för att se om sjukdomen beror på virus eller bakterier.

Du kan inte få behandling mot hjärnhinneinflammation och hjärninflammation som orsakats av virus eftersom det inte finns läkemedel som hjälper mot det.

Ett undantag är om sjukdomen orsakas av virus från herpes eller vattkoppor. Då kan du få behandling med virushämmande läkemedel.

Inflammationer i hjärnan som beror på bakterier behöver behandlas så snabbt som möjligt för att minska risken för bestående besvär. Du läggs då in på sjukhus och får behandling med [antibiotika](#) antingen genom [dropp](#) eller med sprutor.

Vid hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation på grund av borrelia får vuxna och barn över åtta år antibiotika i tablettform. Barn under åtta år får antibiotika direkt i blodet .

Vid hjärnhinneinflammation och hjärninflammation kan huvudvärken vara kraftig. Då kan det vara skönt att ligga och vila i ett mörkt och tyst rum.

Du kan använda [smärtstillande läkemedel som innehåller paracetamol](#) för att sänka febern och lindra huvudvärken.

De flesta som får hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation som beror på virus blir helt bra igen. Men ibland kan sjukdomen ge följsjukdomar som [nedsatt hörsel](#), [epilepsi](#) och andra besvär som har med nervsystemet att göra.

Hjärnhinneinflammation som är orsakad av bakterier kan ibland leda till att en person dör.

Den vanligaste orsaken till inflammationer i hjärnan är att du får en infektion i kroppen som beror på virus eller bakterier. Ofta handlar det om smittämnen som förs över från person till person

Det är vanligast att en inflammation i hjärnan orsakas av virus, till exempel [TBE](#) som överförs genom [fästingbett](#). Du kan [vaccinera dig](#) mot sjukdomen.

Endast ett fåtal av de som smittas med enterovirus får hjärnhinneinflammation eller hjärninflammation.

Det herpesvirus som är den vanligaste orsaken till [herpes i underlivet](#) kan även orsaka inflammationer i hjärnan, ibland upprepade gånger.

Hjärnhinneinflammation och hjärninflammation kan också orsakas av [påssjuka](#) och [mässling](#), men det är ovanligt. Vaccin mot båda sjukdomarna ingår i [det allmänna vaccinationsprogrammet för barn](#).

Inflammationer i hjärnan som orsakas av bakterier är ovanliga, men kan vara mycket allvarliga.

När inflammationer i hjärnan beror på bakterier är [borrelia](#) den vanligaste orsaken. Borrelia smittar bland annat genom [fästingbett](#). Dessa bakterier gör dig inte lika allvarligt sjuk som när andra bakterier är orsaken. Du kan få behandling med [antibiotika](#) som hjälper och dödar bakterierna, men det kan ta lång tid att bli helt bra igen.

Hjärnhinneinflammation kan också orsakas av pneumokockbakterier eller meningokockbakterier. Det är mycket ovanligt, men sjukdomen blir då mycket allvarligare. Hjärnhinneinflammation som beror på meningokockbakterier kallas också för [epidemisk hjärnhinneinflammation](#). Det finns [vaccin](#) mot sjukdomen.

[Japansk hjärninflammation](#) är en virussjukdom som finns i Sydostasien och stora delar av östra Asien. Sjukdomen kallas också japansk encefalit och sprids av myggor. Sjukdomen är ovanlig, men kan vara allvarlig och till och med livshotande. Du kan [vaccinera dig](#) mot japansk hjärninflammation.

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Det finns ingen åldersgräns när ett barn får vara med och bestämma i en vårdsituation. Barnets rätt att bestämma själv hänger ihop med barnets mognad. Ju äldre barnet är desto viktigare är det att hen får vara [delaktig i sin vård](#), att hen själv deltar i diskussioner och beslut om behandlingen. Det blir särskilt viktigt under tonåren.

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Senast uppdaterad:

2024-08-30

Redaktör:

Ingela Andersson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Magnus Gisslén, infektionsläkare och professor, Infektionskliniken Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

1177 är ett nationellt telefonnummer för sjukvårdsrådgivning. Du kan ringa dygnet runt. Sjuksköterskorna som svarar bedömer ditt behov av vård, ger dig råd och vägleder till lämplig vårdmottagning när så behövs.

TBE är en virussjukdom som sprids av fästingar. De flesta som smittas får lindriga besvär och blir friska efter några dagar, men upp till en tredjedel får en inflammation i hjärnan eller hjärnhinnorna. Det finns vaccin mot TBE.

Epidemisk hjärnhinneinflammation är en bakteriesjukdom. Den finns i hela världen, men är vanligast i västra och centrala Afrika söder om Sahara. Sjukdomen är ovanlig men livshotande och kan dessutom ge bestående besvär.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).